

Το τέλος του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου: Οι επιπτώσεις για την Ελλάδα

της Χριστιάννας Λούπα (20-11-05)

87 χρόνια συμπληρώθηκαν από τη λήξη του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, το Νοέμβριο του 1918. Με τη συμμετοχή του ελληνικού στρατού στη μεγάλη και πολύ σημαντική επίθεση των συμμάχων του Σεπτεμβρίου 1918 στο Μακεδονικό μέτωπο, πραγματοποιήθηκε το πρώτο ρήγμα στον γερμανικό συνασπισμό, που οδήγήθηκε στην κατάρρευση και αναγκάστηκε να συνθηκολογήσει μετά τη συμμαχική νίκη στα Βαλκάνια. Αρκετοί ιστορικοί θεωρούν υπερβολικό τον ισχυρισμό αυτό και υποστηρίζουν πως ήδη ο πόλεμος είχε κριθεί στο δυτικό μέτωπο.

Όπως και να 'χει πάντως το πράγμα, σημασία έχει ότι η μικρή Ελλάδα, χάρη στο Βενιζέλο, βρίσκεται στο στρατόπεδο των συμμάχων – νικητών και επομένως έχει δικαίωμα διεκδικήσεων. Στην Αθήνα γιορτάζονται τα επινίκεια, όμως φαίνεται πως κάποιοι δε συμμετέχουν στο γενικό ξεφάντωμα. Είναι οι φανατικοί αντιβενιζελικοί που δεν πρόκειται να ησυχάσουν αν δεν ανατραπεί ο πρωθυπουργός. Ο Διχασμός, σαν Δαμόκλειος Σπάθη, κρέμεται πάνω από την ταλαίπωρη Ελλάδα.

Στο μεταξύ η Τουρκία υπογράφει τον Οκτώβριο συνθηκολόγηση άνευ όρων και η εμφάνιση του ελληνικού στόλου στην Κωνσταντινούπολη, αποτελεί τον πρώτο μεγάλο θρίαμβο της χώρας μας, καθώς οι ομογενείς του επιφυλάσσουν αποθεωτική υποδοχή.

Παράλληλα ο Βενιζέλος έχει να δώσει σκληρή διπλωματική μάχη στη Διάσκεψη της Ειρήνης στο Παρίσι, όπου θα μοιραστεί η λεία ανάμεσα στους νικητές του Μεγάλου Πολέμου και γύρω από το τραπέζι των διαπραγματεύσεων θα ρυθμιστούν οι τύχες του μεταπολεμικού κόσμου. Αγγλία, Γαλλία και Ρωσία έχουν τον πρώτο λόγο, ενώ οι εργασίες της Διάσκεψης θα κρατήσουν σχεδόν δυο χρόνια. Θα συσταθεί τότε η Κοινωνία

των Εθνών, πρόδρομος του ΟΗΕ, αλλά θα μεσολαβήσει και η εκστρατεία στην Ουκρανία στην οποία θα συμμετάσχει και η Ελλάδα, γεγονός που θα της επιτρέψει να ισχυροποιήσει τη θέση της στη Διάσκεψη της Ειρήνης, ενώ η Ρωσία διαχωρίζει τη θέση της λόγω του εμφυλίου που την ταλαιπωρεί και μοιραία την υποκαθιστά η Αμερική.

Πράγματι, δεδομένου ότι σκοπός της Διάσκεψης ήταν ο διαμελισμός της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, το πρόβλημα ήταν ποιος θα πάρει τι. Με εξαιρετικά επιδέξιους χειρισμούς και με την εύνοια της τύχης – αφού η Ιταλία, που διεκδικούσε κι εκείνη τις Μικρασιατικές ακτές, ήρθε σε ρήξη με τους υπόλοιπους συμμάχους και αποχώρησε από τη Διάσκεψη – ο Βενιζέλος κατάφερε το ακατόρθωτο. Η Σμύρνη επιδικάστηκε στην Ελλάδα.

Τη μέρα εκείνη, ωστόσο, δεν τοποθετούνταν απλώς τα θεμέλια της Μεγάλης Ελλάδας, της Ελλάδας των δύο ηπείρων και των πέντε θαλασσών, που αποτελούσε το όνειρο και τον φλογερό πόθο πέντε ελληνικών γενεών, αλλά έμπαιναν και τα θεμέλια της μεγάλης καταστροφής και του ξεριζωμού, που θα αποτελέσει τραγικό σταθμό στη νεώτερη ελληνική ιστορία μας.

Παρ' όλα αυτά, βρέθηκαν αρκετοί που κατέκριναν τη στάση αυτή του Βενιζέλου, μεταξύ των οποίων και ο Ιωάννης Μεταξάς, ο οποίος προέβλεψε ότι η εμπλοκή της Ελλάδας στη Μικρά Ασία θα απέβαινε ολέθρια. Θεωρητικά δεν είχε άδικο και τα γεγονότα, εξ άλλου, το επιβεβαίωσαν. Υπό τις συνθήκες, όμως, εκείνες ήταν αδύνατο για την Ελλάδα να μείνει έξω από τη διανομή της Τουρκίας, γιατί αν δεν ήμασταν εμείς θα ήταν η Ιταλία στη θέση μας, που караδοκούσε. Ποιος άλλωστε ήταν εκείνος που θα μπορούσε να αρνηθεί κάτι τέτοιο; Ποιος πρωθυπουργός θα μπορούσε να ποδοπατήσει το όνειρο κάθε Έλληνα; Ακόμα κι οι πέτρες θα σηκώνονταν να τον πλακώσουν!

Η εμπλοκή επομένως της χώρας μας στη Μικρά Ασία ήταν αναπόφευκτη κι αν πρέπει να κατακριθεί κάτι αυτό σίγουρα δεν ήταν η απόφαση του Συνεδρίου της Ειρήνης, αλλά ο τρόπος με τον οποίο έγινε η Μικρασιατική εκστρατεία.